

IV – TÀI LIỆU VÀ PHƯƠNG TIỆN PHỤC VỤ DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN LỚP 9

Lớp 9 là lớp cuối cấp THCS nên mục tiêu và nội dung chương trình môn GDCD lớp 9 là sự tổng hợp kiến thức, kĩ năng, thái độ ở mức cao hơn, trừu tượng, khái quát hơn các lớp đầu cấp, đòi hỏi HS năng động, tự lập, sáng tạo... hơn lớp 6, 7, 8. Vì vậy việc sử dụng các tài liệu, phương tiện dạy học GDCD lớp 9 cũng đòi hỏi GV quan tâm hơn một số vấn đề sau đây :

– *Yêu cầu HS đọc và chuẩn bị trước bài trong SGK, tìm hiểu các tư liệu, các tài liệu liên quan đến bài học ; HS chủ động nêu ra các vấn đề trước khi đến lớp. Đòi hỏi HS tiếp xúc văn bản, tài liệu nghiên cứu nhằm hình thành kĩ năng tiếp cận thông tin là một yêu cầu đối với học sinh lớp 9.*

– *Yêu cầu HS sưu tầm tư liệu và phương tiện phục vụ dạy học các bài trong sách GDCD. GV bộ môn cần khuyến khích, tổ chức phân công để HS được tham gia vào quá trình sưu tầm tư liệu (băng hình, tranh ảnh, các sự kiện, tình huống đạo đức, pháp luật, văn hoá, các phong trào chính trị – xã hội ở địa phương, trong nước và quốc tế trên sách, báo, phương tiện truyền thông đại chúng).*

– *GV có thể giao cho HS khai thác nội dung các văn bản và sự kiện, trình bày trước lớp, nhằm hình thành ở các em kĩ năng phân tích, tổng hợp thông tin, kĩ năng diễn đạt...*

Xuất phát từ đặc điểm dạy học GDCD lớp 9, tài liệu và phương tiện dạy học có thể phân làm 2 loại :

1. Sách và tài liệu tham khảo bổ trợ

a) Sách giáo khoa Giáo dục công dân 9

SGK GDCD lớp 9 là nguồn cung cấp kiến thức cơ bản vừa hướng dẫn cho HS phương pháp học tập, là tài liệu học tập quan trọng nhất đối với HS lớp 9. GV phải đòi hỏi HS đọc, nghiên cứu để *hiểu nội dung bài học*, chủ động độc lập giải quyết các bài tập trước khi đến lớp bằng vốn kiến thức về nhiều lĩnh vực và kinh nghiệm của bản thân.

SGK GDCD lớp 9 cũng có cấu trúc tương tự SGK GDCD lớp 8, cũng có các phần : tên bài, đặt vấn đề, nội dung bài học, bài tập ; ở một số bài có phần tư liệu tham khảo phong phú hơn các lớp đầu cấp, với mục đích giúp HS thông qua tìm hiểu nguồn tư liệu thiết yếu ấy mà hiểu sâu hơn bài học.

b) Sách giáo viên (SGV)

SGV GD CD lớp 9 có nội dung, cấu trúc tương tự SGV GD CD lớp 8, cũng có hai phần chính :

Phần một giới thiệu những vấn đề chung nhất về môn GD CD như : mục tiêu, cấu trúc chương trình, nội dung, phương pháp dạy học, tài liệu, phương tiện dạy học, đổi mới kiểm tra, đánh giá của cả cấp THCS và lớp 9, nhằm giúp GV hiểu tính liên thông, phát triển, hệ thống của chương trình toàn cấp học. Ở phần thứ nhất có giới thiệu một vài phương pháp dạy học mới so với lớp 6, 7, 8. Khuyến khích GV vận dụng các phương pháp đó nhằm phát triển tính độc lập, năng lực tư duy của HS.

Phần hai hướng dẫn dạy học các bài cụ thể trong SGK GD CD 9. Cấu trúc cách dạy các bài tương tự như lớp 8 : xác định mục tiêu bài học, gợi ý các hoạt động dạy học chủ yếu, có gợi ý giải đáp một số bài tập khó và cách kiểm tra, đánh giá. Ở một số bài có cung cấp thêm tư liệu tham khảo, nhằm giúp GV có thêm tư liệu cần thiết để giảng dạy các bài đó.

Ở phần hai SGV lớp 9 có gì khác so với SGV lớp 8 ?

GV cần quan tâm mấy điểm sau đây :

– Giới thiệu các hoạt động dạy học không chi tiết, tỉ mỉ như ở SGV lớp 6, 7, 8, đòi hỏi GV phải sáng tạo hơn khi giảng dạy.

– Ở một số bài, khuyến khích GV ứng dụng các phương pháp đối thoại, diễn đàn, song không bắt buộc thực hiện. Không phải bài nào cũng có thể sử dụng các phương pháp trên mà chỉ những bài có mục tiêu, nội dung liên quan đến tri thức, vốn sống thực tế phong phú của HS, những bài có mâu thuẫn giữa lí thuyết và thực tế của cuộc sống xã hội đang tồn tại... thì nên sử dụng phương pháp đối thoại hoặc diễn đàn.

– Ở lớp 9, phần tư liệu trong một số bài cũng phong phú hơn các lớp trước, GV khi giảng dạy nên quan tâm khai thác tư liệu và tham khảo thêm tư liệu khác để dạy tốt các bài.

c) Các tài liệu tham khảo bổ trợ

Ngoài SGK và SGV, GV cần tham khảo thêm một số tài liệu khác như :

– Các sách tham khảo bổ trợ của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam :

+ Bài tập Giáo dục công dân 9 ;

+ Vở bài tập Giáo dục công dân 9 ;

+ Luyện tập và tự kiểm tra, đánh giá theo chuẩn kiến thức kĩ năng Giáo dục công dân 9 ;

- + Truyện đạo đức xưa và nay - Tập I, II, III, IV, V, VI ;
- + v.v... ;
- Văn kiện Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ IX, X, XI ;
- Nghị quyết của Ban chấp hành Trung ương Đảng khoá VIII về Giáo dục – Đào tạo và Khoa học – Công nghệ ;
- Luật Giáo dục và một số luật khác có liên quan đến các bài học ;
- Các sách người tốt việc tốt, sách học làm người.

2. Thiết bị, phương tiện

Cũng như các thiết bị và phương tiện dạy học ở lớp 8, dạy học GDCD lớp 9 cũng cần các thiết bị, phương tiện sau :

- Các băng hình, đĩa hình, băng cátset ;
- Các phiếu học tập ;
- Các loại giấy, bút, giấy mầu, bút dạ, trang phục để đóng vai hoặc tổ chức trò chơi ;
- Chuẩn bị, loa đài, băng nhạc...

Ở lớp 9 nên tăng cường hoạt động xã hội, đi thực tế các cơ sở sản xuất, các cơ sở nghiên cứu khoa học, tham quan các địa danh lịch sử, danh lam thắng cảnh... Vì vậy khi giảng dạy GDCD lớp 9, ngay từ đầu năm GV cần xây dựng một kế hoạch cho cả năm học và chuẩn bị cho những hoạt động dạy học ngoài giờ học.